

Presidency of Latvia
Council of Europe
MAY – NOVEMBER 2023

Présidence de la Lettonie
Conseil de l'Europe
MAI – NOVEMBRE 2023

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

AVRUPA KONSEYİ (29 Eylül 2023)

Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Daimi Konferansı

“Eğitimin Dönüştürücü Gücü, Evrensel Değerler ve Toplumsal Yenilenme”

26. Oturum

Strazburg, Fransa

28-29 Eylül 2023

KARARLAR

Karar 1

Eğitimin Toplumsal Misyonunun Yenilenmesi

Biz, Eğitimden Sorumlu Bakanlar 28-29 Eylül 2023 tarihlerinde Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Daimi Konferansının 26. Oturumu için Fransa, Strazburg'da biraraya geldik.

1. Reykjavik (İzlanda)'de 16-17 Mayıs 2023 tarihlerinde düzenlenen Avrupa Konseyi Hükûmet Başkanları 4. Zirvesi'nin; Avrupa Konseyi'nin insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü alanlarındaki çalışmalarını güçlendirmek için görüş birliğine varan sonuçlarını dikkate alarak;
2. Avrupa Konseyi'nin; insan haklarına saygının, demokrasinin ve hukukun üstünlüğünün korunması ve ortak mirasları olan ideallerini ve ilkelerini gerçekleştirmeleri ve ekonomik ve sosyal ilerlemelerini kolaylaştırmaları için üye ülkelerinin daha güçlü bir bütünlüğe erişmelerini hedefleyen amacını göz önüne alarak;
3. Özellikle insan hakları ile çoğulculuk, kapsayıcılık, anti-ayrımcılık, şeffaflık ve hesap verilebilirlik gibi temel demokratik değerler için eğitim girişimleri yoluyla genç insanların demokratik hayata ve karar verme süreçlerine katılımlarına öncelik vermek ve teşvik etmek için "Demokrasi için Reykjavik İlkeleri"ni desteklemeyi taahhüt ederek;
4. Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğinin son raporlarında; insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü konusundaki Avrupa'daki durum ile ilgili gözlemlerini, demokratik kurumları ve değerleri küçümseyen popülist ve otoriter milliyetçi girişimler konusunda uyarılarını, demokrasi kültürü ve insan onurunun değerini eğitim yolu ile güçlendirmeleri, aktif katılımı ve demokratik, kapsayıcı ve sürdürülebilir toplumlar içinde vatandaşlık sorumluluğunu teşvik etmeleri için üye ülkelere çağrıda bulunmasını dikkate alarak;
5. Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği tarafından oluşturulan Üst Düzey Gözlem Grubunun raporunu¹ ve bununla beraber Avrupa toplumlarının demokraside gerilemeyi yaşadığını, hukukun üstünlüğü prensibinin sorgulandığını, ortak insan hakları koruma sistemlerimize yönelik tehditlerden ve diğer zorluklardan bahseden Genel Sekreterliğin yakın zamandaki yıllık raporlarının² ışığında;
6. Üst Düzey Gözlem Grubunun, üye ülkelerde demokrasi kültürünün güçlendirilmesi ve daha ileri uygulanmasına ivme kazandırılması için Demokratik Yetkinlikler Referans Çerçevesini (RFCDC) temel alan demokrasi eğitimi konusunda yasal bir araç geliştirilmesi hakkındaki tavsiyelerini memnuniyetle karşılayarak;
7. Kurulduğu günden beri Avrupa Konseyinin, herkesin kaliteli eğitime erişim hakkına sahip olması da dâhil olmak üzere eğitimi; daha geniş bir insan hakları perspektifi ile kültürlerarası anlayış ve diyalogda, önyargılarla mücadelede, çeşitliliğe değer verilmesinde, eğitimin tüm düzeylerinde eşitlik ve içermeye, karşılıklı saygıda ve

¹ <https://rm.coe.int/report-of-the-high-level-reflection-group-of-the-council-of-europe-/1680a85cf1>

² <https://www.coe.int/en/web/secretary-general/reports>

bunların yanında demokrasi kültüründe lokomotif bir güç olarak değerlendirdiğine inanarak;

8. Giderek artan kırılganlık, belirsizlik, hoşgörüsüzlük, terörizm ve bunların yanında çevre ve iklim krizi gibi Avrupa'daki demokratik toplumların karşılaştıkları zorluklar ve sürdürülebilir kalkınma için eğitimin önemi ve tüm bu etkenlerin tüm düzeylerde kapsayıcı ve adil bir kaliteli eğitimin planlanmasına ve erişime etkileri konusunu değerlendirerek;
9. Üye ülkelerde kaliteli eğitimin sağlanması konusunda Bakanlar Komitesi'nin (CM/Rec(2012)13 sayılı Tavsiye Kararını ve tüm öğrenciler için kaliteli eğitim sistemleri temin edilmesi ihtiyacını hatırlayarak;
10. Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği tarafından Demokratik Vatandaşlık Eğitimi'nin tanımına ve 2021-2024 periyodu için Kuruluşun 12 kilit önceliğinden biri olarak çocukların ve gençlerin karar alma süreçlerinde yaşlarına uygun olarak rollerinin güçlendirilmesine dikkat çekerek;
11. Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini (SDGs) ve özellikle herkese kapsayıcı ve adil bir kaliteli eğitimi ve hayat boyu öğrenme fırsatlarını sağlamaya odaklanan SGD4'ü ve bu alanda politika ve eylem geliştirmeyi hedefleyen üye devletleri desteklemek suretiyle bu hedefe ulaşılmasına katkı sağlama arzularını dikkate alarak;
12. 2022 Birleşmiş Milletler Eğitimde Dönüşüm Zirvesi'nin politika yönlendirmelerini ve 2030 Eğitim Gündemi uygulamalarına katkı sağlama isteğini dikkate alarak;
13. Avrupa Konseyi Eğitim Stratejisini (2024-2030) ve bu stratejinin, demokratik kültürün gelişmesinde, insan haklarının ve hukukun üstünlüğünün teşvik edilmesinde eğitimin rolüne ilişkin ve her durumda ve her düzeyde kaliteli eğitime erişim ve eğitimi tamamlama hakkını destekleyen uzun dönemli stratejik amaçlarının gerçekleştirilmesini akılda tutarak;
14. Üye ülkeler tarafından kabul edilen, topraklarındaki tüm insanlara demokratik vatandaşlık ve insan hakları eğitimi fırsatı verilmesini amaçlayan Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Tüzüğü (Tavsiye Kararı CM/Rec(2010)7), Nisan 2016'da Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Daimi Konferansının 25. Oturumunda kabul edilen Avrupa Konseyi Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesi (RFCDC) ve çok yakın zamandaki demokratik kültür için çok dilliliğin ve kültürlerarası eğitimin önemi konusundaki CM/Rec(2022)1 sayılı Tavsiye Kararı ve eğitim yolsuzluğu ile mücadele konusundaki CM/Rec(2022)18 sayılı Tavsiye Kararı gibi özellikle son yıllarda geliştirilen demokrasi kültürünü teşvik etmeye adanmış araçları ve kuruluşundan bu yana Avrupa Konseyinin gelişen müktesebatını ilerleterek;
15. Uluslararası kuruluşların ve Avrupa Kurumlarının kurgusu içinde Avrupa Konseyi'nin eğitimin demokratik ve toplumsal misyonunun yenilenmesinde üye ülkelere yardım etmede önemli bir role sahip olduğunu bilerek, biz Eğitimden sorumlu Bakanlar;

- a) Eğitim Yönlendirme Komitesi'nin (CDEDU) tüm derslerde ve tüm düzeylerde okul öncesi eğitimden başlayarak yükseköğretime kadar demokrasi kültürünü eğitimde teşvik etme çalışmalarını memnuniyetle karşılıyor;
- b) Toplumdaki zorluklara ve eğitim camiasının ve okulların karşılaştığı sorunlara çözüm bulmak için Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi için Eğitim Tüzüğü ve Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesi (RFCDC)'nin daha ileri düzeyde uygulanmasını teşvik ediyoruz;
- c) Avrupa Vatandaşlık Eğitimi Alanı kurulmasına yönelik Avrupa Konseyi'nin önerisini not ediyoruz.

16. Özellikle Bakanlar Komitesini aşağıdaki konularda CDEDU'ya talimat vermeye davet ediyoruz:

- a) Avrupa Konseyi himayesinde bir çerçeve anlaşması geliştirilmesi amacıyla Avrupa Vatandaşlık Eğitimi Alanının ilkelerini oluşturmak üzere bir hazırlık çalışması başlatması;
- b) 46 üye ülkede Avrupa Vatandaşlık Eğitimi Alanının okullarda, yükseköğretim kurumlarında ve toplumda demokrasi eğitimini teşvik etmeyi amaçlayan eylemlerini desteklemek üzere "Avrupa Vatandaşlık Eğitimi Alanı Fonu" oluşturması amacıyla fizibilite çalışmalarını başlatması;
- c) Ulusal koşulları ve ihtiyaçları da dikkate alarak Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesinin mesleki eğitim ve öğretimi de kapsayacak şekilde eğitimin tüm seviyelerine ve tüm müfredatlara yaygınlaştırılmasını değerlendirmesi;
- d) Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesi (RFCDC) ile Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim arasındaki bağı güçlendirilmesi;
- e) Tüm öğrenciler için, özellikle çocuklar, engelliler, özel eğitime ihtiyacı olanlar, göçmenler ve sığınmacılar gibi dezavantajlılar için kaliteli kapsayıcı eğitim hakkına yönelik yeni bir araç da dâhil olmak üzere, Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesi (RFCDC) ile kaliteli eğitime erişim arasındaki bağı daha açık bir şekilde gösteren politikaların ve rehberlerin hazırlanması;
- f) Demokrasi kültürünü ve eğitimde sivil ve toplumsal etkileşimi güçlendirmek için, yükseköğretim kurumları, okullar ve toplum arasında karşılıklı yararlı işbirliğinin ve ortaklığın güçlendirilmesi;
- g) İşbirliği programları da dâhil olmak üzere Eğitim Programı ve Avrupa Konseyi Anlaşmaları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları arasındaki bağların güçlendirilmesi.

17. Biz, Bakanlar, yukarıdaki önceliklerin eğitimin tüm düzeylerinde üye devletler tarafından aşağıdaki yollarla destekleneceğine karar vermekteyiz:

- a) Demokrasi kültürünü derinleştirmek için bütüncül bir kurumsal yaklaşım kabul ederek; politikalarla, müfredatlarla, öğretmen eğitimleriyle, farkındalık artırma faaliyetleriyle ve tüm eğitim kurumlarının cesaretlendirilmesiyle;
- b) Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletlerin ajansları gibi Hükümetlerarası kuruluşların ve kurumların kararlarını, eylemlerini, tavsiyelerini ve gündemlerini birbirlerini tamamlayacak ve güçlendirecek şekilde biraraya getirerek ulusal düzeyde demokrasi kültürünü teşvik edecek bütünleşmiş yaklaşımlarla.

Karar 2

Acil Durumlarda ve Kriz Zamanlarında Eğitim

Biz, Eğitimden sorumlu Bakanlar, 28-29 Eylül 2023 tarihlerinde Eğitim Bakanları Daimi Konferansının 26. Oturumu için Strazburg'da biraraya geldik:

1. Reykjavik (İzlanda)'de 16-17 Mayıs 2023 tarihlerinde düzenlenen Avrupa Konseyi Hükümet Başkanları 4. Zirvesi'nin; Avrupa Konseyi'nin insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü alanlarındaki çalışmalarını güçlendirmek için görüş birliğine varan sonuçlarını dikkate alarak;
2. Ukrayna'daki çocukların durumu hakkında Zirvede kabul edilen Deklarasyonu göz önünde bulundurarak ve eğitime erişim de dâhil olmak üzere Ukrayna'daki çocukların tüm haklarının korunması gerektiğine vurgu yaparak;
3. Rusya Federasyonu'nun Ukrayna'ya yönelik askeri saldırısını en güçlü şekilde kınadığımızı, Ukrayna'yı ve bu benzeri görülmemiş ve gerekçesiz saldırıdan dolayı acı çeken halkını desteklemek için kararlılığımızı sürdüreceğimizi tekrarlayarak;
4. Özellikle kızlar, kadınlar, engelliler, özel eğitime ihtiyacı olanlar, uzak yerlerde yaşayanlar, sığınmacılar, iltica edenler, yerinden edinmişler ve çeşitli nedenlerle ayrımcılığa maruz kalmış insanlar gibi dezavantajlılara ve eğitimin tüm aktörlerine acil durumlar ve krizlerin etkilerinin farkında olarak, bu meseleler konusunda küresel kaygının ve uluslararası kuruluşların girişimlerinin bilincinde olarak;
5. Acil durumlarda ve kriz zamanlarında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde belirtilen temel insan hakları ve özgürlüklerin korunmasının ve sürdürülmesinin kritik önemini kabul ederek;
6. Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini (SDGs) ve özellikle herkese kapsayıcı ve adil bir kaliteli eğitimi ve hayat boyu öğrenme fırsatlarını sağlamaya odaklanan SGD4'ü ve bu alanda politika ve eylem geliştirmeyi hedefleyen üye devletleri destekleyerek bu hedefe ulaşılmasına katkı sağlama amacını dikkate alarak;

7. Eğitimde dönüşüm konusunda Gençlik Bildirgesi de dâhil olmak üzere 2022 Yılı BM Eğitimde Dönüşüm Zirvesinde BM Genel Sekreterinin Vizyon Beyanını ve Ortak Gündemin uygulanmasına yönelik katkı niyetlerini unutmuyarak³;
8. Krizleri önleyebilmeleri, krizlere cevap verebilmeleri, krizlerden iyileşerek çıkabilmeleri ve aynı zamanda sığınmacılar ve vatansız nüfuslar da dâhil olmak üzere krizlerden etkilenen tüm çocukların, gençlerin kapsayıcı, kaliteli ve güvenli öğrenme fırsatlarına eşit, güvenli ve devamlı bir şekilde erilebilmeleri için tüm üye devletlerin eğitim sistemlerinde dönüşüm için ortak çalışma istekleri konusunda ve BM Genel Sekreterinin 2020 Yılı Eğitimde Dönüşüm Zirvesi vesilesiyle başlattığı “Kriz Zamanlarında Eğitim: Eyleme Geçme Taahhüdü” başlıklı girişime yönelik üye ülkelerin ve ortaklarının taahhütlerini hatırlayarak;
9. Toplumlarımızın maruz kaldığı acil durumların ve krizlerin; karmaşık, heterojen ve sürekli değişen yapıda olduğunu, sonuçlarının eğitim sistemlerine yıkıcı etkileri bulunduğunu fakat aynı zamanda bir krizin önlenmesinde ve krizden çıkılmasında önemli rol oynadığını anlayarak;
10. Eğitim sistemlerinin etkililiğinin ve devamlılığının temin edilmesi için hazırlıklı olunması gerektiğinin, bununla beraber kriz zamanlarında ve aynı zamanda doğal ve insan eli ile gerçekleşen felaketlerde ve hali hazırda devam eden çevre ve iklim krizinde kapsayıcı, adil ve kaliteli eğitimin korunması ve desteklenmesinin elzem olduğunun altını çizen, özellikle Covid-19 salgını, sığınmacı krizi ve Rusya Federasyonunun Ukrayna’ya yönelik savaşı gibi olayların sonuçlarından çıkarılan dersleri dikkate alarak;
11. Aşağıdaki gerçeklerin tamamen farkında olarak;
  - a) İyi bir demokratik yönetim için ve krizin veya acil durumun türüne bakılmaksızın kaliteli ve içermeci eğitimin devamlılığının sağlanması gibi tüm kilit hizmetlerin gerçekleştirilmesi için “dayanıklılık”, “esneklik”, “kapasite” ve “koordinasyon” gerekli olan araçlardır.
  - b) Önceliklerin belirlenmesi, kaynakların tahsis edilmesi ve kurumlar arasında işbirliği mekanizmaları ile krize etkili cevap verilmesini içeren stratejik vizyonun bir parçası olarak eğitim sistemleri için dayanıklılık stratejilerini oraya koymak kilit unsurdur.
12. Kriz zamanları ve acil durumlar dâhil olmak üzere kaliteli eğitime erişim hakkının desteklenmesi ve korunması ve temel demokratik değerler, insan hakları ve hukukun üstünlüğüne uygun olarak kriz zamanları ve acil durumlar için alınacak tedbirlerin değerlendirilmesinde eğitim sistemlerinin etkinliği ve devamlılığının temin edilmesini amaçlayarak;
13. Demokrasi kültürü, insan hakları ve hukukun üstünlüğünün geliştirilmesinde eğitimin rolü ile ve tüm durumlarda kaliteli eğitime erişimin temin edilmesi ile ilgili olan Avrupa

---

³ <https://www.un.org/en/transforming-education-summit/sg-vision-statement>
<https://www.un.org/en/transforming-education-summit/youth-declaration>

Konseyi Eğitim Stratejisinin (2024-2030) uzun dönemli amaçlarının uygulanmasında kararlı olarak;

14. Ukraynalı sığınmacılara dil desteği vermek üzere eğitim otoriteleri tarafından bir rehber ve sınıf içi kaynak olarak geliştirilen “Sığınmacılar için Avrupa Yeterlilikler Pasaportu” ve Avrupa Konseyi internet sitesinde yer alan “Kriz Zamanlarında Eğitim” bölümü gibi acil durumlarda ve kriz zamanlarında kaliteli eğitime destek sağlamak amacıyla geliştirilen araçlar ve girişimler ile özellikle son yıllarda ve ayrıca kuruluşundan bu yana Avrupa Konseyi’nin müktesebatını geliştirerek;
15. Yeni eğitim stratejilerinin ve bunun yanında RFCDC’nin üye ülkelerden uygulanması bağlamı da dâhil olmak üzere, acil durum ve krizler için eğitim sistemlerinin hazır bulunuşluklarını güçlendirmeye yönelik Avrupa Konseyinin oynayabileceği meşru rolü dikkate alarak;
16. Avrupa Konseyi Eğitim Yönlendirme Komitesinde (CDEDU) ve üye devletlerin yer aldığı çeşitli odak grupları düzeyinde gerçekleşen tartışmaların sonuçlarına dayanarak;
  - a) CDEDU ve onun kriz ve acil durum zamanlarında eğitim konusundaki tematik odak grubunun çalışmalarını ve özellikle, hükûmetin tüm düzeylerinin politika ve eylemleri için eğitim sistemlerinin ve topluluklarının ileriye dönük amaçlarını temsil eden acil durum ve kriz zamanlarında eğitim için dayanıklılık ilkelerinin işbirliği içinde geliştirilmesini memnuniyetle karşılıyoruz.
  - b) Dayanıklı eğitim ekosistemlerinin inşa edilmesini amaçlayan kriz ve acil durum zamanlarında eğitim için aşağıda sıralanan dayanıklılık ilkelerinin önemini kabul ederiz: 1) yönetimin güçlendirilmesi, 2) devamlılığın sağlanması, 3) eğitimin rolünün genişletilmesi, 4) erişimin güçlendirilmesi, 5) işbirliğinin geliştirilmesi ve 6) verimliliğin artırılması;
  - c) Yukarıda bahsedilen ilkelere dayanılarak geliştirilen Avrupa Konseyi’nin Eğitimin Dayanıklılığı Aracının uygulanması ve pilotlanması ve daha da geliştirilmesini ve dijitalleşerek üye ülkelerin istifadesine sunulmasını destekliyoruz.
17. Biz Eğitim Bakanları özellikle;
  - a) Kriz ve acil durum yönetimi için hazırlıklı bulunmaya odaklanmış çok katmanlı bir iyi yönetim anlayışıyla, kriz ve acil durum zamanlarında adil, kaliteli ve erişilebilir bir kapsayıcı eğitim sağlamanın üzerinde durulması gereken bir zorluk olduğunun farkındayız.
18. Bakanlar Komitesini CDEDU’yu aşağıdaki konulara çalışmak için görevlendirmeye davet ediyoruz:
  - a) Avrupa Konseyi’nin Eğitim için Dayanıklılık Kiti’nin ve bu kitin acil durum ve kriz zamanlarında eğitim için dayanıklılık ilkelerinin uygulanması metodolojisini hayat geçirmek üzere çalışmaya devam etmesi;

- b) Mevcut çalışma temelinde acil durum ve kriz zamanlarında eğitim için dayanıklılık ilkeleri konusunda bir tavsiye kararı geliştirmesi.

19. Acil durum ve kriz zamanlarında kaliteli, adil ve kapsayıcı eğitimin devamlılığını sağlama amacıyla Eğitim için Dayanıklılık İlkelerinin geliştirilmesi ve uygulanması çalışmalarına ulusal düzeyde, üye ülkelerin hükümetleri ve eğitim otoritelerinin tüm ilgili paydaşlarının katılımının temin edilmesini öneriyoruz.

Karar 3

Eğitimde ve Eğitim Yoluyla Yapay Zekâ Potansiyelinin Kullanılması

Biz, Eğitimden Sorumlu Bakanlar 28-29 Eylül 2023 tarihlerinde Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Daimi Konferansının 26. Oturumu için Fransa, Strazburg'da biraraya geldik.

1. Aşağıdaki hususları dikkate alarak;

- a) 16 ve 17 Mayıs 2023 tarihlerinde Reykjavik'te (İzlanda) düzenlenen ve Avrupa Konseyi'ni ve onun insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü alanlarındaki eylemlerini diğer önlemlerin yanı sıra teknoloji ve çevre alanındaki yeni zorlukların üstesinden gelebilecek araçlar geliştirerek güçlendirmeyi kabul eden Avrupa Konseyi Devlet ve Hükümet Başkanları 4. Zirvesi'nin sonuçları;
- b) İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme (ETS No. 5) ve Protokolleri, Avrupa Kültür Sözleşmesi (ETS No. 18), Kişisel Verilerin Otomatik İşlenmesine İlişkin Bireylerin Korunmasına İlişkin Sözleşme (ETS No. 108) ve ilgili diğer uluslararası ve Avrupa sözleşmeleri;
- c) Dijital vatandaşlık eğitimlerinin geliştirilmesi ve teşvik edilmesine ilişkin üye ülkelere yönelik Bakanlar Komitesinin Tavsiye Kararı (CM/Rec(2019)10), kaliteli eğitimin temin edilmesine ilişkin üye ülkelere yönelik Bakanlar Komitesinin Tavsiye Kararı (CM/Rec(2012)13) ve yükseköğretim ve araştırmada kamu sorumluluğu konusunda üye ülkelere yönelik Bakanlar Komitesi'nin Tavsiye Kararı (CM/Rec(2007)6);
- d) Dijital ortamda çocuk haklarına saygı gösterilmesi, bu hakların korunması ve yerine getirilmesine yönelik kılavuzlara ilişkin üye ülkelere yönelik Bakanlar Komitesini CM/Rec(2018)7 sayılı Tavsiye Kararı; kültür, okuryazarlık ve demokrasi konusundaki büyük veriye ilişkin üye ülkelere yönelik Bakanlar Komitesi'nin CM/Rec(2017)8 sayılı Tavsiye Kararı;
- e) Eğitim ortamında çocukların verilerinin korunmasına ilişkin rehber (2021);
- f) Eğitim kurumları ile özel sektörün adil ortaklıklarını desteklemeye yönelik Rehber (2021).

2. Aşağıdaki hususları değerlendirerek;

- a) Avrupa Konseyi Yapay Zekâ Komitesi'nin (CAI) Yapay Zekâ, İnsan Hakları, Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğüne ilişkin Çerçeve Sözleşmesinin geliştirilmesine ilişkin devam eden çalışmaları;
  - b) Avrupa Konseyi'nin “Yapay Zeka ve Eğitim – İnsan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü merceğinden eleştirel bir bakış” (2022) raporu, daha spesifik olarak geçici ihtiyaç analizi;
  - c) Kasım 2021'deki 41. Genel Konferansta kabul edilen UNESCO'nun Yapay Zekâ Etiği Tavsiye Kararı;
  - d) Kasım 2019'da 40. Genel Konferansta kabul edilen UNESCO'nun Açık Eğitim Kaynakları Tavsiye Kararı;
  - e) Avrupa Komisyonu'nun 2021-2027 Dijital Eğitim Eylem Planı'nın öncelikleri, özellikle eğitimde teknoloji kullanımını ve dijital yeterliklerin geliştirilmesini desteklemeye yönelik eylemler;
  - f) Avrupa Parlamentosu tarafından 16 Haziran 2023 tarihinde müzakere pozisyonu kabul edilen Avrupa Komisyonu'nun Yapay Zekâ Yasası önerisi;
  - g) 2000/31/EC (Dijital Hizmetler Yasası) Direktifini değiştiren Dijital Hizmetler için Tek Pazara ilişkin 19 Ekim 2022 tarihli (AB) 2022/2065 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü;
  - h) Avrupa Birliği'nin “Dijital On Yıl 2030” hedefleri ve Avrupa Komisyonu tarafından 30 Haziran 2023'te kabul edilen Kilit Performans Göstergeleri (KPIs);
  - i) İnsan merkezli değerler ve adalet ilkeleri üzerine inşa edilen ve Yapay Zekâ paydaşlarının, yapay zekânın yaşam döngüsü boyunca hukukun üstünlüğüne, insan haklarına ve demokratik değerlere saygı duyması gerektiğini şart koşan OECD Yapay Zekâ Konseyi Tavsiye Kararı (AI) (2019).
3. Yapay Zekâ sistemlerinin ve veri analitiğinin hızlı gelişimini ve karmaşıklığını ve bunların eğitim ve eğitimdeki kişilerin, özellikle de çocuklar, engelliler ve özel ihtiyaçları olan kişiler, göçmenler ve mülteciler dâhil olmak üzere savunmasız gruplar üzerindeki derin etkisini kabul ederek;
  4. Eğitim ortamlarında Yapay Zekâ sistemlerinin ve veri analitiğinin kullanımında insan haklarını, demokrasiyi ve hukukun üstünlüğünü garanti edecek düzenlemelere ve teşviklere ihtiyaç bulunduğunun bilincinde olarak;
  5. Yapaya Zekâ sistemleri gibi gelişmekte olan dijital teknolojilerin, eğitim ve öğretim de dâhil olmak üzere günlük hayata, demokratik toplumların gelişmesi ve bekası için getirdiği olanakların farkında olarak (örneğin aktif demokratik katılımı teşvik etmek ve ekonomik ve sosyal açıdan dinamizmi, yaratıcılığı ve yeniliği desteklemek)

(5bis.) Yapay Zekâ sistemlerinin davranış, çocuk gelişimi ve öğrencilerin eyleme geçme kapasitesi için kullanımındaki potansiyel etkileri ve riskleri ve bunların yanı sıra eğitim bağlamı dışında işin geleceği üzerindeki bireysel veya kolektif sosyo-ekonomik sonuçlarını da göz önünde bulundurarak;

6. Günlük hayata etki eden Yapay Zekâ sistemlerinin teknolojik boyutlarını ele alan müfredatlara ve çalışma programlarına olan ihtiyacın farkında olarak;
7. Aşağıdaki hususların temin edilmesinin önemine dikkat çekerek;
  - a) Yapay Zekâ sistemleri ve veri analitiği eğitim kurgusunda insan haklarını koruyacak, demokrasiyi destekleyecek ve hukukun üstünlüğünü teşvik edecek şekilde kullanılmalıdır,
  - b) Yapay Zekânın nasıl çalıştığını ve hayatlarımız üzerindeki potansiyel etkisini herkes uygun düzeyde anlamalıdır.
8. İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme (ETS No. 5) ve Protokollerinde güvence altına alınan, herkesin eşitlikçi ve kapsayıcı eğitime erişiminin sağlanmasının temin edilmesine ilişkin ülkelerin taahhütlerini ve Yapay Zekâ sistemleri ve veri analitiği gelişmeye devam ederken bu haklara tamamen saygı gösterileceğini ve korunacağını teyit ederiz;
9. Yapay Zekâ, İnsan Hakları, Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğüne ilişkin Konsey Çerçeve Sözleşmesi taslağının uygulanmasına yönelik ilke ve taahhütleri eğitim için ortaya koyan sektörel bir aracın potansiyelinin altını çizeriz;
10. Hazırlanacak olan Yapay Zekâ, İnsan Hakları, Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğü Çerçeve Sözleşmesi'nin eğitim sektörüne ilişkin hükümlerini uygulamaya yönelik, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü teşvik etmeyi ve korumayı amaçlayan Yapay Zekâ sistemlerinin eğitimde kullanımını düzenleyen yasal bir aracın⁴ geliştirilmesini amaçlayan öneriyi memnuniyetle karşılıyoruz;
11. Yapay Zekâ konusunda öğretme ve öğrenmenin, Yapay Zekânın insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü üzerindeki etkisini içermesini ve öğretmenler ile öğrencilerin aktif katılımını ve aktif öğrenmesini önceliklendirmesini sağlamak için bir Bakanlar Komitesi tavsiyesinin geliştirilmesine yönelik teklifi de memnuniyetle karşılıyoruz;
12. Bakanlar Komitesini yukarıda bahsi geçen dokümanların geliştirilmesi için Eğitim Yönlendirme Komitesini görevlendirmeye davet ediyoruz;
13. Bu kararın uygulanmasına katkı sağlamak üzere Avrupa Konseyi üye ülkelerini, Avrupa Komisyonunu ve diğer uluslararası kilit aktörleri yakın işbirliğine davet ediyoruz.

---

⁴ Düzenleyici bir çerçeve için ve bu amaç doğrultusunda en uygun araç türünü bulmak üzere eğitim sektörünün ihtiyaçlarının belirlemesine yönelik bir hazırlık çalışması devam etmektedir.

Karar 4

Avrupa Konseyi'nin 2030 Eğitim Stratejisi “ Önce Öğrenciler-Bugünün ve Yarının Demokratik Toplumlari için Eğitim”

Biz, Eğitimden Sorumlu Bakanlar 28-29 Eylül 2023 tarihlerinde Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Daimi Konferansının 26. Oturumu için Fransa, Strazburg'da biraraya geldik.

1. Reykjavik'de 16-17 Mayıs 2023 tarihlerinde düzenlenen Avrupa Konseyi Hükümet Başkanları 4. Zirvesi'nin; Avrupa Konseyi'nin insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü alanlarındaki eylemini güçlendirmek için görüş birliğine varan sonuçlarını dikkate alarak;
2. Avrupa Kültür Sözleşmesini (ETS 018) ve Avrupa bölgesindeki yeterliliklerin tanınmasına ilişkin Avrupa Konseyi/UNESCO Sözleşmesini (Lizbon Tanıma Sözleşmesi) (ETS 165) dikkate alarak;
3. Özellikle insan hakları ile çoğulculuk, kapsayıcılık, anti-ayrımıcılık, şeffaflık ve hesap verilebilirlik gibi temel demokratik değerler için eğitim girişimleri yoluyla genç insanların demokratik hayata ve karar verme süreçlerine katılımlarına öncelik vermek ve teşvik etmek için Demokrasi için Reykjavik İlkeleri'ni desteklemeyi taahhüt ederek;
4. Aşağıdaki yasal araç ve enstrümanların standartlarıyla ortaya konulan, eğitim ve yükseköğretim alanında Avrupa Konseyinin ana müktesebatını koruma ve geliştirme ihtiyacını hatırlayarak:
  - a) 21. Yüzyıl Avrupa'sında tarih öğretimine ilişkin CM/Rec(2001)15 sayılı Tavsiye Kararı;
  - b) Yükseköğretim ve araştırmanın kamu sorumluluğuna ilişkin CM/Rec(2007)6 sayılı Tavsiye Kararı;
  - c) Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Şartı konusundaki CM/Rec(2010)7 sayılı Tavsiye Kararı;
  - d) Kültürlerarası diyalog ve diğerlerinin tarih öğretimindeki yeri konulu ve CM/Rec(2011)6 sayılı Tavsiye Kararı;
  - e) Küresel karşılıklı bağımlılık ve dayanışma konusunda CM/Rec (2011) 4 sayılı tavsiye kararı;
  - f) Kaliteli eğitimin temini konusundaki CM/Rec(2012)13 sayılı Tavsiye Kararı;
  - g) Dijital vatandaşlık eğitiminin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi konusundaki CM/Rec(2019)10 sayılı Tavsiye Kararı;

- h) Öğretim personelinde etik kültürün güçlendirilmesi konusundaki CM/Rec(2019)9 sayılı Tavsiye Kararı;
  - i) Çok dilli ve kültürlerarası eğitimin önemi konusundaki CM/Rec(2022)1 sayılı Tavsiye Kararı;
  - j) Holokost'un anılması ve insanlığa karşı işlenen suçların önlenmesine ilişkin CM/Rec(2022)5 sayılı Tavsiye Kararı;
  - k) Eğitimde sahtekârlıkla mücadeleyle ilişkin CM/Rec(2022)18 sayılı Tavsiye Kararı;
  - l) Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesi;
  - m) Dilleri için Avrupa Referans Çerçevesi.
5. Avrupa Konseyi 2030 Gençlik Sektör Stratejisini, Çocuk Hakları Stratejisini (2022-2027), Avrupa Konseyi Romanların ve Gezinlerin Katılımına Yönelik Stratejik Eylem Planını (2020-2025), Avrupa Konseyi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisini (2018-2023) ve Avrupa Konseyi'nin internet yönetişimi ve Yapay Zekâ alanında çalışmasını göz önünde bulundurarak;
6. Başta Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler ve OECD olmak üzere, eğitim alanındaki tüm ilgili uluslararası paydaşların çalışmalarında uyum ve sinerji elde etmenin önemini kabul ederek;
7. 2030 Eğitim Gündemi'nin takibinde ve Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin, özellikle kapsayıcı ve eşitlikçi, kaliteli eğitim sağlamayı amaçlayan Hedef 4'ün uygulanmasında bölgesel bir kuruluş olarak Avrupa Konseyi'nin rolünü ve bu alanda politika ve eylemlerini geliştirmelerinde üye ülkelere yardımcı olmak suretiyle bu hedefe ulaşılmasında Avrupa düzeyindeki katkısının farkında olarak;
8. Herhangi bir demokratik toplumun sürdürülebilirliğinin; gençlerin yaratıcılığına, dinamizmine, zorluklara karşı farkındalığına, sosyal bağlılığına, yeterliliklerine ve anlamlı katılımına dayandığını hatırlayarak;
9. Avrupa Konseyi'nin eğitim sektörünün, Avrupa çapında öğrencilerin, özellikle üye ülkelerde aşağıda sıralanan özelliklere sahip girişimleri yoluyla, Avrupa Konseyi'nin insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi temel değerlerini aktif olarak desteklemelerini, savunmalarını, teşvik etmelerini ve bunlardan faydalanmalarını sağlamayı hedeflemesi gerektiğine karar verilmiştir:
- a) Öğrencilerin özgüvenini geliştirmeye ve demokratik ve çoğulcu toplumlarda yaşamak için gerekli yeterlilikleri geliştirmeye odaklanan uyarlanabilir müfredat ve çalışma programlarının oluşturulmasına güçlü bir vurgu yapan;

- b) Öğrenci haklarına ilişkin farkındalığı artıran ve bu hakların korunmasını destekleyen;
  - c) Avrupa'daki eğitim çalışanlarının statüsünü ve mesleki gelişim fırsatlarının sağlanmasını iyileştirmeyi amaçlayan;
  - d) Öğrencilerin haklarını ve sorumluluklarını esnek, açık ve güvenli bir şekilde kullanmalarını sağlayan, eğitim kurumları içerisinde yüz yüze ve çevrimiçi öğrenme ortamları sağlayan;
  - e) Eğitim sistemi ve kurumlarının yönetimine tüm öğrencilerin ve eğitim topluluğu üyelerinin demokratik katılımını teşvik eden.
10. Aşağıdaki hususların "Önce öğrenciler - Bugünün ve Yarının Demokratik Topluları için Eğitim" başlıklı Avrupa Konseyi'nin Eğitim Sektörü Stratejisinin tematik öncelikleri olarak belirlenmesine ve 2030'a kadar olan çalışmaları hakkında bilgilendirmesi gerektiğine karar vermekteyiz.

I. Eğitimin toplumsal misyonunun yenilenmesi için aşağıdaki konulara vurgu yapılacaktır:

- a. Örgün eğitim müfredatının dışında ve bütünsel bir kurumsal yaklaşımla, tüm konu alanlarında demokratik kültürü ve kültürlerarası anlayışı güçlendiren yeterliliklerin geliştirilmesini teşvik ederek, demokrasiyi ve demokratik vatandaşlığı her düzeyde eğitimin merkezine yerleştirmek;
- b. Tüm eğitim programlarında ve akademik özgürlüğün korunduğu yerlerde aktif vatandaşlığı ve demokratik kültüre yönelik yeterlilikleri teşvik ederek, Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı genelinde temel demokratik değerleri teşvik etmek ve korumak;
- c. Avrupa Konseyi Öğrenci Hakları Şartını teşvik etmek de dâhil olmak üzere, özellikle öğrenci merkezli öğrenme ve öğretim hakkı, mahremiyet, veri koruma ve ifade özgürlüğü konularında öğrenci haklarını desteklemek ve bu konuda farkındalık oluşturmak;
- d. Katılımı, eşitliği, adaleti, kapsayıcılığı, çok dilliliği, kültürlerarasılığı ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek için ve bunların yanında bilim ile toplum arasındaki güveni artırmak için eğitimcilerin yeterliliklerini geliştirmek;
- e. Okullarda ve yükseköğretim kurumlarında, aynı zamanda toplumsal eğitim merkezlerinde ve ailelerde demokrasi ve insan hakları kültürünün gelişimini teşvik etmek için örgün eğitim ile yaygın ve örgün olmayan öğrenme faaliyetleri arasında sinerji oluşturmak.

II. Aşağıdaki konulara özellikle vurgu yapılarak eğitimin sosyal sorumluluğunun ve duyarlılığının artırılması:

- a. Erken çocukluktan yükseköğretime ve ileri eğitime kadar eğitim sistemlerinin her düzeyindeki tüm öğrenciler için kapsayıcılığı ve eşitliği geliştirmeye çalışırken, eğitimin sosyal, dilsel, kültürel çeşitliliğe ve iklim değişikliğine karşı sosyal sorumluluğunun ve duyarlılığının teşvik edilmesi;
- b. Dezavantajlı gruplar, göçmenler ve mülteciler de dâhil olmak üzere tüm öğrenciler için cinsiyet eşitliği ve eğitimin tüm düzeylerine ve bir düzeyden diğerine geçişte eşit erişim fırsatlarının sağlanması;
- c. Kapsayıcı öğretme ve öğrenmeyi desteklemek için eğitim personelinin yeterliliklerini geliştirmeye odaklanmak üzere öğretmenlerin lisans ve hizmet içi eğitimlerinin desteklenmesi;
- d. Demokratik kültürü, etiği, şeffaflığı, dürüstlüğü teşvik ederek ve eğitimdeki tüm aktörlerin hesap verebilirliğini artırarak eğitim kurumlarında güven kültürü oluşturulması;
- e. Eğitim ve öğretime yönelik ulusal ve uluslararası hareketlilik programlarının sunduğu öğrenme fırsatlarına herkesin eşit erişimini sağlayarak ve savunmasız, dezavantajlı veya yeterince temsil edilmeyen gruplar için hareketliliğin önündeki engelleri aktif olarak ele alarak, okulların ve yükseköğretimin uluslararasılaşmasında sosyal boyutun teşvik edilmesi.

III. İnsan haklarına dayalı bir dijital dönüşüm yoluyla eğitimi ilerletmek:

- a. Öğrencileri bugünün ve yarının dijital demokratik toplumlarına tam katılıma hazırlamak için dijital vatandaşlık eğitiminin hayat boyu bir süreç olarak güçlendirilmesi;
- b. Yapay Zekâ ve ortaya çıkan diğer yeni dijital teknolojilerin eğitim ve yükseköğretimde; insan haklarını, demokrasiyi ve hukukun üstünlüğünü önceliklendiren ve kolaylaştıran ve ayrıca öğrencilerin aktif öğrenmelerini, iyi oluşluklarını, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyen yasal çerçeveler dâhilinde kullanılmasının sağlanması;
- c. Okullara, kütüphanelere ve kamu kurumlarına erişim ve bu ortamlarda yaşa uygun teknolojilerin dengeli kullanımı da dâhil olmak üzere, tüm öğrencilerin mevcut ve yeni ortaya çıkan dijital teknolojilere (platformlar, cihazlar, araçlar ve kaynaklar) ayrımcılığa uğramadan eşit erişiminin sağlanması;
- d. Öğrencilerin esnek ve açık bir şekilde katılımlarını ve haklarını ve sorumluluklarını kullanmalarını teşvik eden ve mümkün kılan öğrenme

ortamlarının (çevrimiçi, yüz yüze, harmanlanmış); kapsayıcı, güvenli ve emniyetli bir iklimle, cezalandırma korkusu olmadan sağlanması;

- e. Eğitim personelinin Yapay Zekâ ve ortaya çıkan diğer yeni dijital teknolojileri tanımalarını, bunlara ayak uydurmalarını ve bu yeniliklerden en iyi şekilde yararlanmalarını sağlamak üzere kapasite ve becerilerini kullanmaları için sürekli mesleki gelişim fırsatlarının güçlendirilmesi;
- f. Etik kullanımlarını tehdit edebilecek yeni teknolojik gelişmeleri izlerken/takip ederken, öğrencilere, yeterliliklere ve belgelere ilişkin verilerin erişilebilirliğini ve bütünlüğünü sağlama aracı olarak dijital çözümlerin uygulamanın sunduğu potansiyelden tam olarak yararlanılması;
- g. Dijital dönüşümün tüm aşamalarında, tüm öğrencilerin içermeci, adil ve kaliteli eğitim hakkını desteklemek için bilgi birikimi, yenilik ve güçten yararlanırken; ulusal, uluslararası ve Avrupa standartlarına uygun olarak eğitim, kamu, özel ve sivil sektörler arasında ortaklığın teşvik edilmesi;

11. Biz Eğitim Bakanları karar veriyoruz ki yukarıdaki öncelikler;

- 1) Avrupa Konseyi'nin gençlerle etkileşiminde kullandığı; eşit fırsatlar, aktif katılım, şeffaflık ve işbirliği, karşılıklı saygı ve güven, kapsayıcılık, ayrımcılık karşıtlığı, sürekli bağlılık ilkeleri ile desteklenmelidir;
- 2) Aşağıdaki yollarla uygulamalıdır:
  - a. Eğitim Yönlendirme Komitesi'nin faaliyet programı çerçevesinde hükûmetlerarası işbirliği, alt organları, uzmanlaşmış ağları ve Avrupa Konseyi'nin ilgili hükûmetlerarası birimleri.
  - b. Üye ülkelerde eğitim politikalarının geliştirilmesi için bölgesel ve ikili yardım ve destek girişimleri ve tedbirleri.
  - c. Tamamlayıcılığın sağlanması ve hükûmetlerarası dil ve tarih programlarıyla ilgili sonuçlardan yararlanılması amacıyla, hükûmetlerarası programlar ve kısmi anlaşmalar arasında işbirliği: Avrupa Modern Diller Merkezi (ECML) ve Avrupa'da Tarih Öğretimi Gözlemevi (OHTE).
  - d. Avrupa düzeyinde eğitim ve yükseköğretimde mevcut eylem planlarının daha iyi uygulanması veya uygun olduğu hallerde yenilerinin geliştirilmesi, politika yapıcılar, uygulayıcılar, araştırmacılar ve paydaş temsilcileri arasındaki işbirliğinin daha iyi kullanılması ve bunların yanında akran öğrenme faaliyetleri yoluyla iyi uygulamaların paylaşımının sağlanması.
  - e. Avrupa düzeyinde kanıta dayalı politikaların geliştirilmesini sağlamak amacıyla öncelikleri, ortak sorunları ve eksikleri belirlemek için kamu finansmanı yoluyla inceleme, periyodik değerlendirme ve karşılaştırmalı çalışmalar yürütülmesi.

- f. Avrupa Konseyi'nin eğitim sektörü ile ilgili olan alanlarda Avrupa Birliği, UNESCO, OECD, sivil toplum kuruluşları ve diğer kamu ve özel sektör paydaşları ile işbirliği yapılması.

12. Bakanlar Komitesini, Avrupa Konseyi'nin 2030 yılına kadar birbirini izleyen programları ve bütçeleri aracılığıyla “Önce Öğrenciler – Bugünün ve Yarının Demokratik Toplamları için Eğitim” başlıklı 2030 Eğitim Stratejisini uygulamaya koymaya ve periyodik olarak değerlendirmeye davet ediyoruz.

Karar 5

Avrupa Konseyi üye ülkelerinde 2025 yılının Avrupa Dijital Vatandaşlık Eğitimi Yılı ilan edilmesi (DCEY2025)

Biz, Eğitimden Sorumlu Bakanlar 28-29 Eylül 2023 tarihlerinde Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Daimi Konferansının 26. Oturumu için Fransa, Strazburg'da bir araya geldik.

1. Aşağıdaki hususları dikkate alarak:

- a. Reykjavik'de 16-17 Mayıs 2023 tarihlerinde düzenlenen Avrupa Konseyi Hükümet Başkanları 4. Zirvesi'nde; Ukrayna'daki çocukların durumuna ilişkin bir bildirge kabul ederek, demokratik ilkeleri ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini hatırlatarak ve teknoloji ve çevre alanındaki yeni zorluklara cevap verecek araçlar geliştirerek, Avrupa Konseyi'nin insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü alanlarındaki çalışmalarını güçlendirmek için görüş birliğine varan sonuçlarını;
- b. Avrupa Konseyi 2022-2025 Dijital Gündemini;
- c. Dijital ortamda çocuk haklarına saygı gösterilmesi, bu hakların korunması ve yerine getirilmesine ilişkin Rehber İlkeler konusunda üye ülkelere yönelik Bakanlar Komitesi'nin CM/Rec(2018)7 sayılı Tavsiye Kararı;
- d. Avrupa Dijital Vatandaşlık Eğitimi Yılı ilan edilmesi için üye ülkeleri destek vermeye davet eden, dijital vatandaşlık eğitiminin geliştirilmesi ve teşvik edilmesine ilişkin Bakanlar Komitesinin üye ülkelere yönelik CM/Rec(2019)10 sayılı Tavsiye Kararı;
- e. 26 Kasım 2019 tarihinde Paris'te düzenlenen Eğitim Bakanları Toplantısında kabul edilen “Dijital Çağda Vatandaşlık Eğitimi” Bakanlar Bildirgesi;
- f. Avrupa Konseyi'nin Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesi;
- g. Eğitim Yönlendirme Komitesi (CDEDU) tarafından 2021'de geliştirilen eğitimin dijital dönüşümünün bir parçası olarak eğitim kurumları ve özel sektör arasındaki adil ortaklıkları desteklemeye yönelik rehber;

2. Aşağıdaki hususları değerlendirerek;

- a. Dijital çevrenin ve yeni teknolojilerin hızlı değişimi ve karmaşıklığı; eğitim ile birlikte toplumlar, ekonomiler ve bunların yanında tüm vatandaşların hayatları üzerinde ve ayrıca ifade özgürlüğü, anti-ayrımcılık ve katılım gibi insan haklarına yönelik derin etkiye sahiptir;
  - b. Dijital ortam, insanların kendilerini ifade etmeleri, bir araya gelmeleri ve katılımları için benzeri görölmemiş bir araç sağlamakta ve çocuklar, engelliler, özel eğitime ihtiyacı olanlar, göçmenler ve mülteciler de dâhil olmak üzere dezavantajlı grupların eğitime erişimini artırmak ve eğitimde erişimi, eşitliği, adaleti ve kapsayıcılığı geliştirmek için yeni fırsatlar sunmaktadır;
  - c. Dijital vatandaşlık eğitimi ve dijital okuryazarlık; cinsiyete dayalı tek tipleştirmeyle ve bunun çevrimiçi ve çevrimdışı dünyadaki etkileriyle mücadeleye destek olabilir ve bununla beraber bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik (STEM) alanlarını tercih etmeleri için kız çocuklarını ve kadınları cesaretlendirebilir ve tüm vatandaşların dijital devrimden tam olarak yararlanmasını sağlayabilir;
  - d. Avrupa Komisyonu'nun Dijital Eğitim Eylem Planının öncelikleri, özellikle eğitimde teknoloji kullanımını ve dijital yeterliklerin gelişimini desteklemeye yönelik eylemler;
  - e. Birleşmiş Milletler'in 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDGs) ve özellikle kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli eğitim sağlamayı ve sorumlu, dengeli bir yaklaşımla herkes için hayat boyu öğrenme fırsatlarını teşvik etmeyi amaçlayan SDG 4.
3. Avrupa Konseyi tarafından teşvik edilen vatandaşlık ve dijital okuryazarlığın on dijital alanının kavramsal olarak “Çevrimiçi olmak”, “Çevrimiçinde iyi oluş” ve “Çevrimiçi haklar” başlıkları altında üç grupta toplanabildiğini ve dijital vatandaşlığın genel kavramını desteklediğini ve demokratik kültür yetkinliklerinin dijital çevrede yerleştirilmesi için bir çerçeve olarak kullanılabilirliğini unutmayarak;
  4. Avrupa Konseyi'nin dijital vatandaşlık eğitimi konusundaki çalışmalarını ve bu çerçevede geliştirilen politika araçlarını, yönergelerini, eğitim ve farkındalık artırma kaynaklarını kabul ederek;
  5. Avrupa Konseyi'nin “Ebeveyn bakış açısıyla dijital vatandaşlık eğitimi ve önerileri” başlıklı raporunu not ederek;
  6. Eğitim ve yükseköğretim alanındaki politika yapımcılar için dijital vatandaşlık eğitimini bir öncelik olarak belirlemenin önemini yeniden teyit ederek;
  7. Aşağıdaki hususların gerekliliğini kabul ederek:
    - a. Vatandaşların kapsayıcı, demokratik bir toplumda birlikte yaşamasını sağlamada dijital vatandaşlık eğitimi ve okuryazarlığın önemi konusunda farkındalığın artırılması;

- b. Genç Avrupalılar için Dijital Vatandaşlık Eğitiminin ne anlama geldiği ve neden önemli olduğu konusunda toplumun, özellikle de eğitim personelinin, politika yapıcıların, ebeveynlerin ve bakıcıların anlayışının derinleştirilmesi;
  - c. Dijital kültür (Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesinde geliştirildiği gibi) dâhil olmak üzere demokratik bir kültür için yeterliliklerin öneminin ve bunların evde, okulda ve toplumda (çevrimdışı ve çevrimiçi) geliştirilmesinin yollarının araştırılması;
  - d. Fırsatlardan yararlanmak ve zorlukların üstesinden gelmek için dijital çevreye ilişkin yeterli bilgiye ve eleştirel anlayışa sahip bir dijital vatandaş olmanın avantajlarını mümkün olduğu kadar kamuoyunun dikkatine sunulması;
  - e. Diğer uluslararası girişimler çerçevesinde geliştirilenler de dâhil olmak üzere, dijital vatandaşlık eğitiminin öğretilmesi ve öğrenilmesinde yer alan beceriler, yöntemler (özellikle yenilikçi yöntemler) ve araçlar hakkında bilgi toplanması ve yaygınlaştırılması;
  - f. Avrupa Konseyi'nin bu alandaki çalışmalarını diğer kuruluşların, özellikle UNESCO ve AB'nin dijital eğitim, dijital öğrenme ve dijital okuryazarlık konusundaki çalışmaları ile ilişkilendirilmesi;
  - g. BM'nin SDG4 gündemine ve eğitimin dijital dönüşümüne ilişkin BM'nin 2022 yılı Eğitimde Dönüşüm Zirvesi'nin başlattığı küresel girişimlere Avrupa bölgesi düzeyinde katkıda bulunulması.
8. Avrupa dijital vatandaşlık eğitimi yılı önerisini memnuniyetle karşılıyoruz;
  9. 2025 Yılı'nın Avrupa Dijital Vatandaşlık Eğitim Yılı olarak ilan edilmesini kabul ediyoruz;
  10. Aşağıdaki hususlar için üye ülke hükümetlerini davet ediyoruz:
    - a. 2025 Avrupa Dijital Vatandaşlık Eğitimi Yılı'nın ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması, Avrupa Konseyi ve diğer büyük kurumların desteği ve rehberliği ile ulusal ölçekte amaca yönelik kampanyalar yapılması;
    - b. 2025 Avrupa Dijital Vatandaşlık Eğitimi Yılı hazırlıklarını ve uygulamasını desteklemek için gönüllü katkılar yoluyla finansman da dâhil olmak üzere gerekli araç ve kaynakların sağlanması;
    - c. Uygun kaynakların ve eğitimin sağlanması da dâhil olmak üzere, yıl boyunca dijital vatandaşlık eğitimi faaliyetlerinin tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde eğitim personeli ve öğrenciler ile beraber ilgili tüm paydaşlara yer verilmesi;

- d. Dijital vatandaşlık eğitimini ve eğitimde dijital teknolojilerin kullanımını desteklemek ve geliştirmek için stratejiler, girişimler, projeler ve faaliyetlerin tasarlanması ve uygulanmasında ulusal düzeyde işbirliğinin teşvik edilmesi ve sürdürülmesi;
  - e. 2025 ve sonrasında dijital vatandaşlık eğitimini desteklemek için anlamlı uygulamaların, pedagojik yeniliklerin ve eğitim kaynaklarının sürekli olarak paylaşılması.
11. Bakanlar Komitesi'ni; dijital vatandaşlık eğitimine ilişkin gönüllü katkılara dayalı özel bir program aracılığıyla, 2025 Avrupa Dijital Vatandaşlık Eğitimi Yılı'nın düzenlenmesi ve değerlendirilmesi için Eğitim Yönlendirme Komitesi'ni görevlendirmeye davet ediyoruz;
  12. Avrupa Konseyi üye ülkelerini, Avrupa Komisyonunu ve diğer uluslararası kilit aktörleri, 2025 Avrupa Dijital Vatandaşlık Eğitimi Yılı'nın uygulanmasına katkıda bulunmak üzere yakın işbirliği yapmaya davet ediyoruz.